

ფეოდალები

სადამო აუქმებული.

ეკლესიის გალავანზე, მღვდლის მოლოდინში, გადმოყუდებულა მედავითნე;

იქვე, თითქმის გალავანზე მიდგმულ დუქნის წინ, დირეზე, ზის ერთი და წალდის ყუით თაზავს, მეზობელთან სადაო ნაკვეთის საზღვრებს;

- უთხეში, კუნძზე, წამომჯდარა მეორე, ცხვირსახოცით თავწაკრული და შალის ნაგლეჯით წელშემოკრული;

ახლადგათილ სარს დაყრდნობია მესამე;

მედუქნე-ხარაზი მუშაობს გაღებულ დარაზის იქეთ.

სოფლის დამამშვიდებელი მიდამო.

მასლაათობენ.

- დიდი მდიდარი კაცია, ძმაო, დიდი მდიდარი...

- რამდენი ექნება მაინც?

-- ჯიბეში არ ჩამიყვია ხელი, მარა ამბობენ, ათასი მანეთი გასესხებული აქვსო...

-- იმე! რავა გეკადრება?

-- ?!

-- რა ჩემი ფეხებია ათასი მანეთი?!

-- იტყვი შენც რაღა!! ათასი მანეთი. არაფერიაო!!!

-- ერთ კაი ქეიფში ხარჯავენ, ძმაო, ამდინს!...

-- შე დალოცვილო, ვინცხა, რაცხას შვება, იმას კი არ გეუბნები... აქ, ამ ჩვენ მიდამოში, ათასი მანეთი დიდი ცვთის წყალობა და ბედნიერებაა.

-- ასე თუ თქვი, შე კაცო, ჩვენთვის ახლა წითელი თუმანიც კაი საქმეა!

-- შენ უნდა თქვა, როკფელია ყოფილა ამერიკაში ვინცხა.

ყოველ წამში -- ფუუ! -- მოლაპარაკემ სული შეუბერა,--აი, ამდენ ხანში, ერთ მუჭა ოქროს ღებულობს თურმე.

დაზგაზე მომუშავე ხარაზმა მიმიზნებულნი დანა შეაჩერა და მობაასეთ შეხედა:

-- რავა, რავა?

-- რავა და ერთ წამში--ფუუ -- ამდენს ხანში, რაც კი ჩაეტევა ამ პეშეში, ---- მობაასემ პეშევი გააკეთა,---იმდენი ოქრო შემოდის.

-- რას უშვება მერე ის სულწაწყმენდილი?

-- ჩვენ არ გვიგზავნის, და რა ვიცი რას უშვება?!

გზაზე გამოჩნდა შუა ხნის დედაკაცი, თანაქით ხელში.

-- მერე ერთ წუთში ერთი პეშევი, მეორე წუთში კიდევ ერთი პეშევი... დედავ, რამდენი შედგება ერთ საათში, ერთ დღეში... ახლა წელიწადში თქვი შენ!!

-- ვერც ქე ვიანგარიშებთ მე და შენ, ჩემო ლავრენტი.

-- მაგაზე დამიდგა ჯავრი! მომეცა, იცოცხლე ვიანგარიშო, და რომ არ მაქვს, რათ შევიწუხო თავი?

ხარაზმა ისევ შეასწორა ტყავზე მომარჯვებული თარგი და უნ-
ლოდა შემოჭრა დაეწყო, რომ ქალმა მორიდებით შემოუარა მობა--
ასეთ და მედუქნე-ხარაზს მიმართ.

-- გირვანქა-ნახევარი ნავთი ჩამომისხი, ჩემო ლავრენტი...

-- ნისია მომიტანე?

-- ნისია არ მომიტანია, ახლანდელის აიღე.

-- რა ვქნა, არ მაქვს ამდენი სერმია... ნუ გამაკოტრებთ, თვარა,
აღარც თქვენ გექნებათ ხელის მოსანაცვლებელი.

-- არა, შე კაცო! არ ვიცი განა?

მობაასენი განაგრძობენ ბაასს.

-- არაფერი მესმის, ძმაო, ამ ქვეყნის... რას არ გაიგონებ კაცი?!
ყველა მიაჩერდა.

- იმას ვაბზობდი... ამას წინათ ქალაქში რომ ჩემ ბაღანასთან
ვიყავი, -- ვამზადებ ბანკის კლასისთვის, იქნებ ის მაინც გამოვი-
დეს კაცი, -- მასწავლებელმა მითხრა, იმისთანა მანქანა მოიგონეს,
სამოც კაცს ჰაერში აიყვანენ და აფრენენო!...

-- იმე?! რავა შეიძლება?!

- ნახატი მაჩვენა, კაცო, ნახატი... დახატული... გაზეთში.

-- ჰოდა ახლა ილაპარაკე, ღმერთი ყოვლათ ძლიერიაო!--მიუ-
პრუნდა მობაასე დიაკონს.

-- ნუ ცოდავ ღმერთს!.. --- თქვა და თავის კადნიერების შესამ-
სუბუქებლათ მუჭში ჩაიხითხითა დიაკონმა.

-- ღმერთს კი არა, იმ კაცს არ უნდა შესცოდო, ჩემო ძმაო,
სამოც ადამიანს ჰაერში რომ ატრიალებს "ბაბუას წვერებივით".

-- მე და ჩემმა ღმერთმა!.. უწინ გვიკვირდა, ანგელოზი და
ღმერთი დაფრინავსო... თითო-თითო, და ახლა კი, ვინცხა ნემეცია,
თუ ფრანცუზი, ეიყვანს შენს დათია კოპტაშვილს, პატიოსან აზ-
ნაუშვილს, და ატრიალებს, ქორი რომ წიწილს ეიყვანს ისე, ჰაერ-
ში... მოდი და ნუ სცემ იმას თავყვანს!...

-- ჰოდა ის იქნება ვინცხა ანტიქრისტეს წინამორბედი, წერია
ასე საღმთო წერილში, --კიდევ შეეცადა დიაკონი დაეცვა სარ-
წმუნოება.

-- წადი ახლა... ანტიქრისტე კი არა, ჭკუიანი კაცია ვინცხაა,
ვაცხოენე მისი დამბადებელი!.

მედუქნემ ნავთით სავსე თანაქი უკან მოიტანა.

-- აბა, პარასკევს მივდივარ ქალაქში და ნუ დამაღალატია-
ნებთ...

ქალი უკან წასვლას აპირებდა. რობ ერთმა მობაასეთაგანმა მი-
მართა:

-- თედორე სახლშია, ქალბატონო ფოტინე?

-- კი. ბატონო, სახლში გახლავთ; ყანიდან ახლა დამიძახა,
მოვდივარო.

მეტათ ზრდილობიან მიმართვაზე ფოტინე ეცადა მეტის დარ-
ბაისლობით დაეჭირა თავი; მეტი რომ ვერა მოახერხა რა, ნიშნათ
მოკრძალებისა, თავსაფარი შუბლზე უფრო ჩამოიწია და ქვემოდან
ცხვირამდის ასწია.

-- კაი დაგემართოს, აბა, ვნახაXვ..

-- რა გნებავთ, ბატონო, მიბრძანე და თვითონ გეახლებათ.

-- მე მაქვს საქმე და მე მივალ, რათ გავსაჯო... --მიუგო მო-
ბაასემ.

ქალი წავიდა. |

-- ნამეტანი თავმდაბლათ მელაპარაკებოდა... მიმიხვდა, ალ-
ბათ...

-- რა საქმე გაქ, შე კაცო, ამისთანა?

-- ქალაქს მივდივარ პარასკევს და უნაგირი მინდა ვინათხო-
რო... უარს მეტყვის ნეტავი?

- რავა დაგიკავებს, რავა ღმერთი გაუწყობა, მარა რა დრო
აგირჩევია, ისედაც ბევრია უქმე...

-- ვენახი ქე მოვრწყე და ყანა ხომ პარასკევს არ ითოხნება...
შემოგველია, შემოგვეხა ყველაფერი... სხვა რომ არაფერი, ხეირიან
თუთუნს მაინც მოვწევ...

-- ასე იციო, --- შენიშნა დუქნიდან ხარაზმა, -- ერთ კაპიკს არ
მოაგებებთ კაცს... მირბიხართ ქალაქში, თითქო იქ უფასოთ არი-
გებდენ.

- რა ვქნა, ჩემო ლავრენტი, იქ გავყიდი, რაცხა შალი მოქსო-
ვა დედაკაცმა--იმას, და უფრო იაფათ ვიყიდი, რაც მჭირია.

-- რაა ახლა უფრო იაფათ? თუთუნს რომ ამბობ, ამ თუთუნმა
რა დააშავა, -- და მედუქნე გადაწვდა დახლში და თაროდან თუთუ-
ნის პატარა პარკი გადმოიღო.

-- რა ღირს?

-- საბი შაური--

-- თორმეტი კაპიკი რომ აწერია?--დიდი ხნის კითხვის შემ-
დეგ დეეკითხა სარზე დაყრდნობილი მობაასე.

-- შე მამაცხოვრებულო, ორი თვე რომ აქ მიწყვია საქონელი,
ერთი კაპიკი არ უნდა მოვიგო?

-- შენც მართალი ხარ, ჩემო ძმაო, მარა მეც მართალი ვარ:
კაპიკი სპიჩკას მიყიდის და ბავშვები აღარ ირბენენ მეზობლებში
ნიგუზარზე...

დამსწრეთ გაელიმათ.

თუთუნის პარკი ხელიდან ხელში გადადიოდა.

- ნუ დაფშვნით ერთი.

-- ვშინჯავთ, შე კაცო...

-- პწკენა პწკენაში დედოფალი დაორსულდაო; ამ შენ შინჯვა-
ში ქე შემოგეფშვნება ხელში, და მერე ვინლა იყიდის?!

-- რავალია, თუ კაცი ხარ, ეს თუთუნი?

-- დიდებული, "ოსობი ზაკაზი", წეიკითხე თუ შეგიძლია, ზედ
აწერია რუსულათ-

-- რუსულათ კი არა, ფრანციცულათ წამაკითხე ახლა.

-- რა გიყო, აპა, თუ დამიჯერებ, ბოზარჟიანცია ნამდვილი...
მველი... ქალაქში, მგონი, ველარც იშოვო მაგისთანა..-

-- კაია ახლა ამით პირის ჩამტკბარუნება.

-- იცოცხლე, კარგი იყოს... მომკლა ამ ნაპწენმა თუთუნმა!

-- იყიდეთ მერე, რავა წახდით ასე ორი აზნაურიშვილი!
 - აზნაურიშვილობა ქე წავგართვეს კაი ხანია!
 -- მათი წართმეულიც შეარცხვინა ღმერთმა და მოცემულიც!
 -- იყიდე შენ... რვა კაპიკი მაქვს ჯიბეში და რას იყიდი?!
 -- გენდობათ.
 --- ისედაც ბევრი მაქვს ნისია...
 კუნძზე მჯდომმა ჩუმათ ჯიბე გაისინჯა და უთხრა:
 -- შვიდ კაპიკს მე დავუმატებ და გავაბოლოთ ერთი რჯულზე.
 -- ჰო, შეერთდით, ჩემმა მზემ, კოოპერაცია გახსენით და მეც მიწილადეთ, მასარგებლეთ,---ოდნავის დაცინვით წააქეზა დირეზე მოკალათებულმა.
 -- მოდი...
 -- კარგი.
 ფული მედუქნეს გადასცეს.
 პარკის გასაჭრელათ ერთმა დაზგიდან დანა აიღო.
 -- რას შვები, კაცო... ორი წილი მიგაქვს?---ხელის ფათურით წაედავა მეორე.
 -- რა ორი წილი, სად ორი წილი, ერთი ნამცეცაა მეტი.
 -- ამხანაგობა თუა, შუაზე გავიყოთ, -- ვითომ ხუმრობით და ღიმილით, მაგრამ დაბეჯითებით ეუბნებოდა მეორე და უშლიდა დანა იქ დაესვა პარკისთვის, სადაც მიმიზნებული იყო.
 -- რვა კაპიკია ჩემი, იმე!
 -- შენ არ მომიკვდე, ასე არ გაგაჭრევიწო... ასე ორ ნაწილს შენ წაიღებ, რა სამართალია, მოიცა, შუაკაცმა გაყოს.
 და სწორეთ იმ წამს, როცა პირველმა დანა დაუსვა, მეორემ პარკი თავისკენ მიიზიდა.
 -- უჰ, რა მიქენი, კაცო!--პარკს ხელი მიანება და მარცხენა საჩვენებელი თითი მარჯვენა ხელში ჩაბლუჯა.
 -- რა იყო?
 -- რაღა რა იყო, თითი ქე წამაცალე და!
 -- გეხუმრებოდი...---გაისმა შემკრთალი ხმა.
 -- კაი ხუმრობა გამოგივიდა---კაი მოგეცა!..
 გაჭრილ თითს ხელი მოაშორა, სისხლმა მაღლა აასხა.
 -- ბიჭოს! ეს მართლა სახუმარო არ არის... მარილი დააყარე, და ახლავე შეიხვიე...
 მედუქნე წამოდგა და დახლიდან მარილი წააყარა.
 -- უ, უ!.. რა ამიწვა, მომკლა...
 -- მოითმინე. ასე სჯობია, ვაჟკაცი არა ხარ?!
 -- ნუ გეშინია, სულ ერთია, ყველა აქ უნდა დაგმარხოთ, ამ სასაფლაოზე-- ბოლოს და ბოლოს მე უნდა მოგიაროთ,---იოხუნჯა მედავითნემ, მაგრამ უდროო ოხუნჯობას ყურადღება არავინ მიაქცია.
 -- ობობასაც რომ დავადებდეთ, კაი იქნება,---გაისმა ისევ დარცხენილი ხმა.
 დუქნის კუთხიდან ჩამოიღეს ობობა და დაადვეს.
 ახალოხის დაცრეცილი სარჩული მოიხია დამნაშავემ და მე-

დუქნეს გადასცა, რომელიც დოსტაქრობდა.

შეხვიეს, მაგრამ სისხლი მაინც ასველებდა სახვევს და დრო-გამოშვებით წვეთავდა მიწაზე.

-- ხელმეორეთ შეხვიოთ, თვარა სისხლიდან დაიცლები.

ისევ გახსნეს, ისევ დააყარეს მარილი, აუარებელი ობობა შემოადვეს და სადღაც მიგდებულ ტომარი შემოახვიეს.

-- ნუ დატოვებ ასე, აჩვენე თურმანიძეს ან ფერშალს, -- შენიშნა მედუქნემ.

დაზიანებულმა ხელი ჩაიქნია.

-- რამდენი გავიკაწრები, იმდენი თუ ექიმებთან ვიარე, აშენდა ჩემი ოჯახი. გაჭერი მაგ დასაწვავი თუთუნის და მალერსე მაინც ერთი პაპიროსი.

დამნაშავემ ჯერ ამოაცალა პარკს სისხლით გასვრილი თუთუნის, და მერე ბევრათ უფრო დიდი ნაწილი მონაწილეს მიაწოდა:

-- ეს შერიგების იყოს...

-- კი არ გეჩხუბები, მარა ნამეტარი ხარბი ხარ, კინალამ გადა-მაყოლე...

-- რა ვიცოდი, მაგ ოხერ დანაში თუ ეშმაკები იჯდა?!

-- ქე მინდოდა, ღმერთო შენ იცოდე, თქმა, დანა ახალი ალესი-ლია და ფრთხილათ იხმარეთ-თქვა, მარა გულზე გადამიარა რაცხა---დალახვროს ღმერთმა!

-- ასეა ფათერაკი! --შენიშნა მესამემ და ნაომარი თუთუნით ყალიონი აავსო.

როცა გამოწვდილს დაგრეხილს პაპიროსს შეხედა, დაჭრილმა შეუტია:

-- ბარელამ ენაც გაუსვი, შე კაცო, რაღას მაწვალე?!

-- ახლა მეშინია. ძმაო, ჩემმა ნერწყვმა არ მოგწამლოს...

-- ოჰ, კაი ახლა, გაათავე ოხუნჯობა!

ოთხივემ გააბოლა.

-- კაია კაი ცხოვრება, ძმაო. ასეთს თუთუნს უნდა წევდე და კაი გემო გექნება პირში, თვარა ვწევთ ამ შხამივით მწარე ნაპწენს და რა გუნებაზე დაგვაყენებს?!

-- აბა, აბა! და მერე რა ღირსწ სამი შაური! რა ჩემი ფეხებია სამი შაური?

-- ფეხები კი არა, ხელებია, ხელები, ჩემო ძმაო, სამი შაური... ხომ უყურებ, სამი შაურისთვის კინალამ ხელი წაგათალეს... აბა!-მოსწრებულმა საბუთმა ყველას ღიმილი მოჰგვარა.

-- მე და შენ რომ არ გვქონდეს, -- ცოტა არ იყოს დაუშვა მედიდურობის კილო ხელშეხვეულმა,--რა ვქნათ ახლა? მარა სამი შაური.... ფუ...

-- ქე წვევიდეთ ახლა სახლში. ღამე ნების. ბატონებო.

-- მეიცა, მეც ბაქეთ მოვალ...

ხარაზმა, როგორც იქნა, გაათავა წულის აჭრა და დუქნის მილაგებას მიჰყო სელი.

-- რა გითხრა იცი, -- მედუქნე მოულოდნელათ მიუბრუნდა დარჩენილს, --- კიდო ურჩიე ეჩვენოს თურმანიძეს. თვარა რომ რამე

დეემართოს, შენ იქნები პასუხისბეგებელი...

-- მიჩვილებს თუ?

- გიჩვილებს თუ რაცხას გიზამს, სისხლს დიდი ფასი აქვს.

-- იმე, მე რა შუაში ვარ?

-- მ კი მითქვამს და...

სოფელში, დაჭრილის მარცხენა ხელის საჩვენებელ თითს ცალკე სახელი შეარქვეს -- "თუთუნის მსხვერპლი".

-- "თუთუნის მსხვერპლი" თუ მკრა შუბლში, წამაქცევს...---

გაიფიქრებდა პატარა ვაჟი, როცა მამას გაჯავრებულს დაინახავდა.

-- "თუთუნის მსხვერპლი" სწორეთ პაპიროსის გასაკეთებლათ და დასაჭერათ განგებისათ არის გაჩენილი.---ოხუნჯობდენ სოფლის ბიჭები.

-- მადლობა ღმერთს, მარცხენა ხელზეა... მუშაობას არ უშლის -- ფიქრობდა მამა.

რასაც ფიქრშივე ემატებოდა ცოლის აზრი:

-- ეს გაშეშებული თითი აუშნოებს, აუშნოებს...

მედუქნის წინასწარმეტყველება არ გამართლდა:

წახდენილი თითის სამაგიერო არაფერი შეხვედრია დამნაშავეს.

ერთხელ-ორჯერ გაკვრით უთხრა "თუთუნის მსხვერპლის" პატრონმა, ცოტა რამ მომეციო. მაგრამ სიტყვები ხუმრობაში გაითქვიფა; ჩივილის შერცხვა დაზიანებულს; მეზობლებმა მოციქულობაზედაც კი უარი თქვეს.

ვერც მედავითნემ აასრულა დაპირება -- მას არ მოუვლია მიცვალებულთათვის, -- რადგან არც ერთს არ ღირსებია სამარე ეკლესიის გალავანში, საკუთარ სასაფლაოზე, ნაკურთხ მიწაში.